

MATERIELLET

3.1 Formål

At give kursisterne viden om korrekt håndtering af materiellet.

3.2 Indledning

Den vigtigste del af materiellet er naturligvis båden. Styrmanden har ansvaret for, at båden er i fuldt sødygtig stand under hele turen, hvorfor det er nødvendigt at have viden om klargøring, transport, nødreparationer mv. Imidlertid må man ikke glemme, at det øvrige udstyr, f.eks. telte og kogegrej, ligeledes skal være i orden.

3.3 Bådens opbygning

Den principielle opbygning af en inrigger fremgår af efterfølgende beskrivelser. Der kan forekomme variationer mellem forskellige bådtyper f.eks. træ- & plastbåde, nittede eller limede, men de grundlæggende båddele er som beskrevet nedenfor.

Køl og kølsvin

Bådens skrog er opbygget af køl og kølsvin, hvorfra spanterne rejser sig. Spanterne er beklædt med bord; nederste bord (1. bord) er kølbordet, øverste bord er råholtet. Øverst findes endvidere essingen (rælingen), der yderst er forsynet med en stødliste.

Svøb

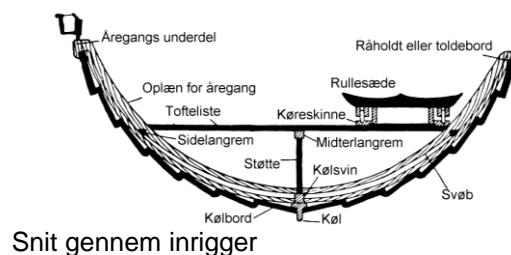
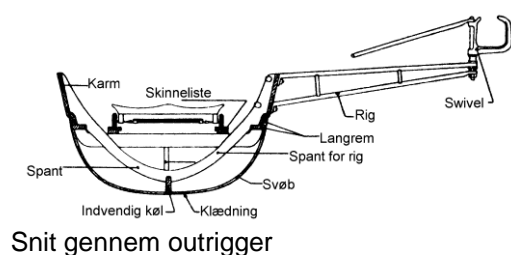
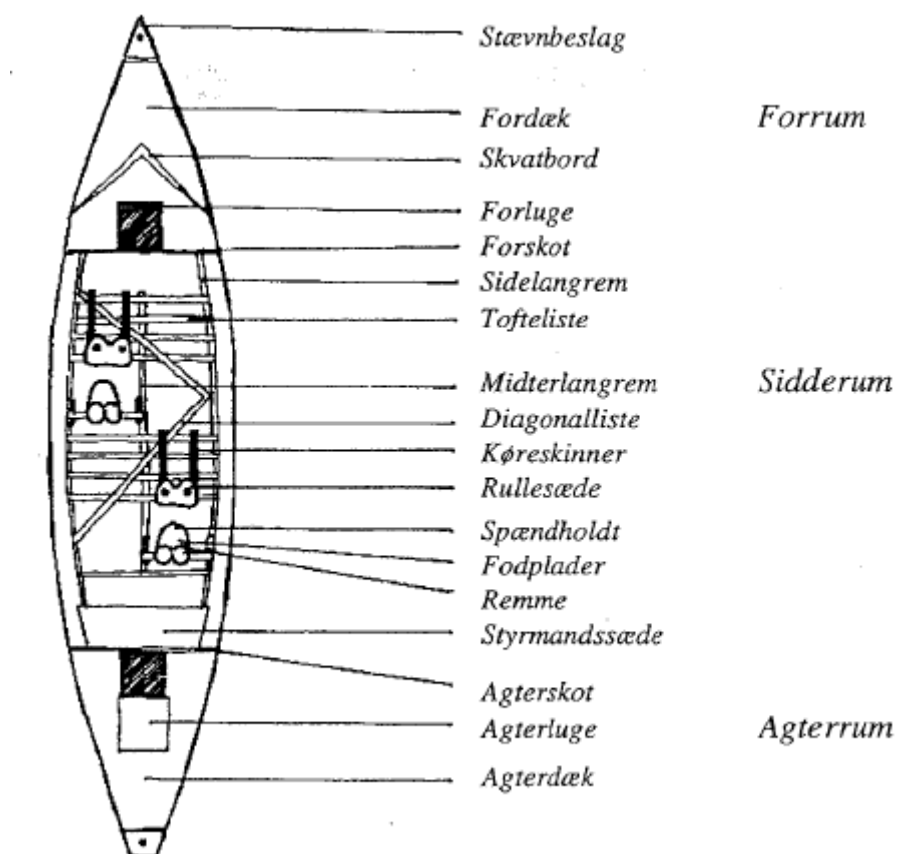
For yderligere at afstive bordene er der anbragt svøb (tynde lister) mellem spanterne. Ved svirvlerne er der anbragt ekstra kraftige spanter. Limede både har ikke svøb.

Rum

Båden er opdelt i tre rum: forrum, sidderum og agterrum. For- og agterrum er adskilt fra sidderummet med vandtætte skotter.

Dæk

For- og agterdæk består af plast, bomuldsdug eller finer. Flag- og standerbøsninger skal være korrekt fastgjort, således at der ikke kan trænge vand ned i rummene.

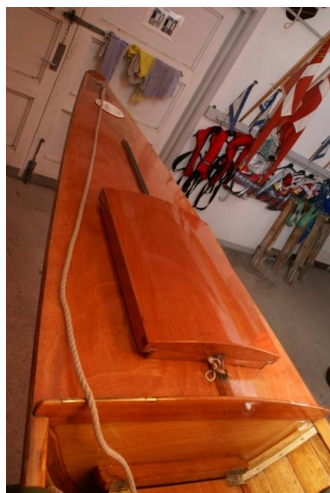
Afsnit 3

Inspektionsluger

Inspektionslugen er til indvendig kontrol af agterrummet.

Luger

For- og agterluger skal altid være i funktionsdygtig stand. De skal endvidere være tætte og skal kunne fastgøres (skudrigel, overfald, hasper el. lign.).

Skvatbord

Skvatbordet fungerer som bølgebryder og forhindrer vand i at trænge ind i for- og sidderum.

Sidelangrem

Sidelangremmene medvirker til at give båden styrke og anvendes ved løft af båden.

Midterlangrem

Midterlangremmen giver ligeledes båden styrke og her kan mandskabet træde sikkert når man bevæger sig i båden. Midterlangremmen er ikke altid en gennemgående liste, da den kan være afbrudt mellem toftearrangementerne.

Toftelister

Tofte- og diagonallister udgør også en del af bådens styrkemæssige konstruktion.

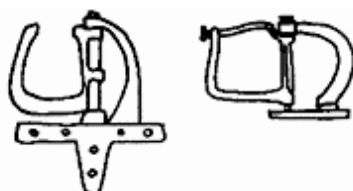
Sæder

Sædearrangementet består af rullesæde og køreskinner. Køreskinnerne kan være af stål eller nylon.

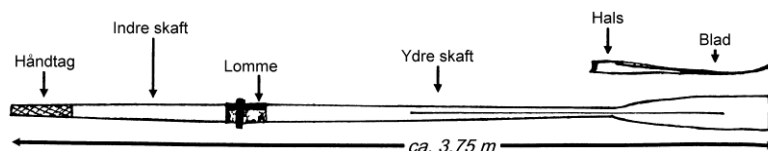
Åregangene

Årene arbejder i åregangene, som kaldes svirvlerne. Disse er i dag oftest lavet af nylon, tidligere var de lavet af messingstøbegods.

Årener

Årener inddeles i håndtag, indre skaft, ydre skaft, halsen og bladet. Åren hviler i åregangen på området mellem indre og ydre skaft. Skal åren arbejde i en bevægelig åregang, er den her beskyttet af en lomme med en fastgjort klemring.

Tidligere var alle årener træårener, men efterhånden er brugen af fiberårener mest almindelig. Primært fordi de vejer betydeligt mindre..

Fiberårener må kun anvendes i plastsvirvler - aldrig i metalsvirvler, der slider åren i stykker. Og det er dyrere at skifte åren end svirvlen.

Fiberårener, der ligger i plastsvirvler skal ikke smøres, de tager ikke skade af det, men det gavner heller ikke - og er man på langtur, sætter der sig bare sand i smørelsen, og så slider det endnu mere.

Skal man bruge årener som hjælp ved svømning, kan to træårener bære tre personer, også hvis årener har fået en rift eller to, ligesom en knækket åre stadig vil flyde.

Hele og tætte fiberårener flyder også, men har mindre bæreevne end træårener på grund af deres egenvægt. Har de fået en flænge eller rift, så der kan trænge vand ind, er bæreevnen væk.

Fiberårener findes i flere varianter, hvor macon og big-blades er de almindelige. Det er vigtigt, at årener passer til den båd, de skal anvendes i. Roerne bør være vant til at ro med de valgte årener og gearingen skal afpasses efter deres styrke.

Roret

Roret består af rorplade, juket og ror-/styrelinen. Roret fastgøres til båden med beslag eller rorpind.

Fangliner

Fanglinerne anvendes til fortøjning. Linerne skal være af god kvalitet og have tilstrækkelig længde (min. 3 meter).

Bundpropper

Til brug for udtømning af vand er rummene forsynet med bundpropper.

3.4

Tilbehør

Redningsveste

Redningsveste skal være typegodkendt af en relevant myndighed inden for EU. Der anvendes enten oppustelige eller almindelige redningsveste, og de er sikkerhedsudstyr og skal behandles med omhu. Se mere på:

http://www.roning.dk/Aktiviteter/Turroning/4_Udstyr.aspx

Stander og flag

Klubstander og DFfR-flag. Disse anbringes henholdsvis for og agter på båden i tilhørende bøsninger.

Bådshage

Bådshage bør være fastgjort.

Øsekar

Øsekar (bør være fastgjort til båden) og gerne to.

Lygte

I henhold til søvejsreglerne skal der medbringes lygte ved roning efter mørkets frembrud. Visse steder skal der ifølge eventuelle lokale bestemmelser, anvendes hvid lanterne, lysende 360° rundt. Blandt andet gælder det i Københavns Havn.

Fender

To fenderer er nyttige på ture, hvor man ikke altid kender mulighederne for fortøjning.

Bådruller

To bådruller kan lette mange situationer, hvor løft kan være vanskelige, især ved landgang og afgang på åben kyst. Bådruller kan også bruges som sikkerhedsudstyr. En rulle kan sagtens holde en eller flere personer oppe i vandet. Selvfølgelig alt efter hvilken vægtsklasse, man har valgt bådrullen i.

Anker

Et anker på 2½ til 4 kg er en glimrende ting at have med på tur. Det giver mulighed for at forankre ved en strandbred i stille vejr, uden at man behøver at trække båden på land. F.eks. hvis man holder frokostpause.

Spyd

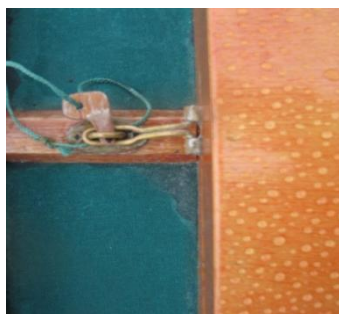
Nogle klubber bruger 2 spyd (ekstra store teltpløkke) som forankring i sandbunden ved en strandbred i stille vejr.

3.5 Sikkerhed før turen

Styrmanden har pligt til at kontrollere materiellets tilstand inden turen påbegyndes.

- Sæder og køreskinner skal være kontrolleret for slid, inden turen starter (evt. skiftes).
- Det kan altid betale sig at kontrollere årernes gearing og stand til turen.
- Styrelinen skal være så lang, at styrmanden nemt kan komme til at bruge den.
- Fanglinerne skal være forsvarligt fastgjort til båden og af en god kvalitet og minimum 3 m. Ved brug af nylon eller polyestertovværk skal tampen være "afsmeltet" eller taklet.
- Dækkene efterses for huller og revner, da de skal være vandtætte. Reparér om nødvendigt med gaffatape.
- Er båden forsynet med inspektionsluge, kontrolleres om lugen slutter helt tæt inden turen påbegyndes.
- For - og agterluger skal altid være i funktionsdygtig stand, skal være tætte og skal kunne fastgøres. (låses, så lugen ikke kan åbne sig af sig selv under turen). Lugerne er sikkerhedsudstyr og skal behandles med omhu.

Eksempler på fejl som kan forringe søsikkerheden:

Låsekile skal udskiftes

De gamle vingebeslag skal efterspændes
De er tit for løse.

Disse fejl kan bevirke at lugen kan blæse af eller forsvinder, hvis båden kæntrer.

3.6 Daglig håndtering og vedligeholdelse

Styrmanden har pligt til at kontrollere materiellets tilstand, og i forbindelse med den daglige roning skal bådens dele løbende vedligeholdes.

Hjul	Kontroller rulleræderne: Rengør hjul, hjulaksler og hjulskinner. Smør evt. hjulakslerne.
Skinner	Rengør køreskinnerne efter hver rotur. Smør aldrig køreskinnerne. Kontroller at enderne på skinnerne ikke har skarpe kanter, der ødelægger roernes lægge.
Spændholt	Rengør og smør endehager, bundhage og split med lidt fedt.
Bundpropper	Kontroller at bundpropperne kan skrues ubesværet i. Gevindet renses for urenheder og kan evt. smøres.
Åregange	Messingsvirvler må ikke have skarpe kanter, der kan ødelægge åren. Virvler, der er blevet slidt således, at de er "åbne" og derved ikke kan fastholde åren, skal klemmes sammen. Nylonsvirvler efterses for slid og fejl ved "havelågerne". Åregangene rengøres for årefedt efter hver rotur.

Årer	Træårene smøres med årefedt på lommens flade side ved klemringen før hver rotur. Årefedt aftørres efter hver rotur. Kontroller at klemringen er fastspændt.
Dæk	Dækkene efterses for huller og revner; reparer evt. med tape.
Luger	Går lugerne trægt, kan skinnerne evt. smøres. Husk at lugerne er en del af bådens sikkerhedsudstyr, hvorfor de altid skal være tætte og skal kunne fastgøres/låses.
Roret	Efterse roret for revner. Rorlinen og rorbeslag skal være forsvarligt fastgjort til roret.
Fangliner	Fanglinerne skal være forsvarligt fastgjort til båden. Kontroller at enderne ikke flosser.
Redningsveste	Redningsveste efterses for huller, defekte syninger mv. Remme og spænder kontrolleres.
	Styrmanden skal kontrollere materiellet og i samarbejde med mandskabet udføre reparationer i størst muligt omfang. Fejl og mangler, der ikke umiddelbart kan afhjælpes, SKAL registreres efter klubbens regler.
Korrekt løft	Husk at båden kun må løftes i sidelangremmen eller for og agter ved løft under kølen.
Understøtning	Når båden placeres på land f.eks. under klargøring eller ved rengøring skal den være understøttet under skotterne. Båden må aldrig hvile på midten af kølen!
Veste til tørre	Efter hver rotur skal bådens tilbehør ligeledes lægges på plads. Er redningsvestene blevet våde, skal de anbringes på en plads, hvor de kan tørre.

3.7 Klargøring af båd

Langtursroning må kun gennemføres i både, der er godkendt i henhold til DFfR's langtursreglement. (Jvf. langtursreglementet § 5). Klargøringen af båden indbefatter et eftersyn, der svarer til den daglige kontrol og vedligeholdelse.

- Kontroller skroget for revner m.v. Lakskader udbedres.
- Efterse for- og agterskot samt for- og agterdæk. Evt. huller lappes.
- Bevægelige dele herunder ruller og åregange efterses og smøres.
- Tovværket undersøges (fangliner, rorline, snor til fastgørelse af øsekar).
- Beslag, skruer m.v. efterspændes.
- Årerne kontrolleres for revner, lakskader m.v. Gearing og smig bør kontrolleres eller afprøves på en rotur.
- Redningsvestene kontrolleres (syninger, remme, spænder, fløjte).
- Husk lygte/lanterne.

3.8 Transport af båd

Til transport af både anbefales brug af bådtrailer. Afhængig af trailertypen skal båden fastgøres enten hængende, stående på kølen eller med kølen op. I begge tilfælde er det afgørende, at båden understøttes omhyggeligt og fastgøres tilstrækkeligt.

Husk at under transporten må båden ikke indeholde bagage og lignende.

Transport på kølen

Skal båden transporteres stående på kølen, skal den støttes under skotterne. Den må ikke understøttes på midten af kølen.

Alle løsdele (bundbrædder, ror, redningsveste, spændholdt, flag, stander, o.l.) pakkes ned i for- og agterrum, hvorefter lugerne lukkes forsvarligt.

Luger, der er løse (dvs. ikke monteret på skinner), bør lukkes med gaffatape, så de ikke kan flyve af under transporten.

Rullesæderne fastbindes (f.eks. med fodremmene), så de ikke kan bevæge sig.

Bevægelige åregange surres ligeledes med et stykke snor eller tapes. Årerne fastbindes stramt i sidderummet, eller lægges i bunden af traileren.

Bundproppen fjernes fra sidderummet, så der ikke samles vand i rummet i tilfælde af regnvej.

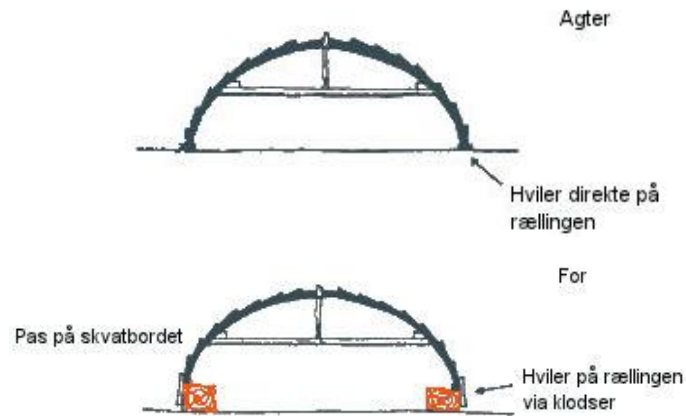
Båden fastgøres med reb (fanglinerne) eller bedst brede lastremme med skraldespænder.

Det anbefales at fastgøre båden i fire punkter, idet surringen fastgøres i sidelangremmene ved for- og agterskot eller i sidelangremmene ved spanter. Surringerne fastgøres på traileren således at trækket i remmene er vinkelret på understøtningen.

Af sikkerhedsmæssige årsager anbefales ekstra surring, der fastgøres forude i båden samt agterude på traileren. Dette forhindrer, at båden glider frem ved en evt. opbremsning.

Kølen op

Skal båden transporteres med kølen op, anvendes i princippet samme fremgangsmåde, som beskrevet ovenfor. Dog skal det bemærkes, at løsdelenene ikke må stuves i for- og agterrum, idet dækket og stødlisterne kan blive beskadiget. Ligeledes bør årerne fastgøres direkte på traileren (ikke i båden).

Kontrol undervejs

Kontrol undervejs er nødvendig, da der skal tages højde for at tovværk og remme kan strammes, eller slækkes af sig selv som følge af fugt (f.eks. regn).

Alle løse tovender mv. skal være fastgjort under kørselen. Det skal sikres, at trailerne, reb, remme ikke "gnaver" i båden under transporten, brug klude, skumgummi eller lignende. Er der flere både på traileren, skal det sikres, at bådene ikke beskadiger hinanden under transporten.

Generelle forhold

Traileren skal være i forsvarlig stand. Kontroller bremses, lygter, træktøj, dæk og dæktryk, der skal også være en godkendt transportforsikring.

Original reg. attest

Husk at medbringe trailerkørekort hvis det kræves, og ved kørsel i udlandet skal der medbringes original registreringsattest (fotokopi accepteres ikke) forsikringspapirer mv. Undersøg i hvert enkelt tilfælde, hvad der kræves.

Kugletryk

Traileren skal lastes forsvarligt. Dvs. båden (bådene) skal placeres således at vægten på trækkuglen er korrekt (50 kg.- max 100 kg.)

Transporten skal ske i overensstemmelse med færdselslovens bestemmelser hvad angår totalvægt, længde afmærkning af lang last etc. I tvivlstilfælde, kontakt politiet.

B/E

Bemærk færdselslovens bestemmelser vedrørende specielt "trailerkørekort" (B/E kørekort) og de vægtbestemmelser, der er forbundet hermed.

Husk reservehjul, donkraft og transportforsikring (kan tegnes hos DFfR's sekretariat).

Husk at trailertransport ikke er for begyndere.

3.9 Anden transport

I specielle tilfælde er der ikke en bådtrailer til rådighed, hvis en tur er blevet afbrudt pga. skade på båden, vejrforhold etc.

Her kan roeren være henvist til at anvende en lastvogn, en mindre trailer, en motorbåd eller andet transportmiddel til at fragte båden videre. De samme forhold gør sig gældende som ved transport på trailer: Båden skal være understøttet korrekt og fastgjort omhyggeligt.

Da stærk vind forhindrede fortsat roning i skærgården, var det nødvendigt at hyre en "taxi" til at få båden ind til fastlandet.

3.10 På turen

Undervejs på turen er det vigtigt at båden dagligt bliver efterset for skader mv. Endvidere skal båden rengøres, sand, jord skylles af bundbrædder, affald fjernes osv. Husk at hænge våde redningsveste og flag til tørre.

Værktøj og reservedele er vigtige at medbringe på turen.

Her er en måde at gøre det på. Båden har en værktøjspose med det fornødne værktøj og reservedele, som passer til båden.

Værktøj

Har båden ikke en medfølgende værktøjspose, kan det anbefales at have følgende med:

- Hammer
- Skruetrækkere i forskellige størrelser
- Stjeneskruetrækkere i forskellige størrelser
- Skiftenøgler i forskellige størrelser
- Platbor
- Syl
- En lille batteriboremaskine kan også være én god ide
- Hobbykniv
- En lille sav

- Vandfast reparationstape (Gaffa-tape)

- Araldit (2-komponent-lim)
- Reparationssæt til glasfiber, hvis man er afsted i en glasfiberbåd
- Smørefedt til træårer

Reserve dele

Udover værktøj er det en god ide at tage et udvalg af reservedele med:

- Hjul
- Messingsvirvler
- Svirvler med lukket havelåge i nylon.
- Rorpind
- Splitter
- Klemringe
- Fangliner
- Remme
- Sæde
- Skruer, bolte og møtrikker
- Fodremme
- Ekstra bundprop, husk at checke størrelse
- Strips
- Ståltråd
- En lille bøtte lak og en pensel
- Lidt sandpapir
- Snor

Til flerdagesture er det en god idé, at medbringe værktøj, skruer, bolte, møtrikker og øvrige reservedele (f.eks. svirvler og klemringe), som passer til båden.

På éndagsture kan man klare sig med mindre. F.eks. en rulle Gaffa-tape, et multiværktøj og et par skruer, møtrikker og bolte.

Men det er jo et temperamentsspørgsmål, hvor meget man vil have med, især hvis det er en dagtur i ens eget nærmeste L-område.

Gode råd:

- Det er vigtigt, at styrmanden er bekendt med de mest almindeligt forekommende reparationer f.eks. udskiftning af svirvel, hjul, klemring etc.
- Som hovedregel bør man søge land, når der skal foretages reparationer.
- Er der problemer med en åregang, kan åren midlertidigt fastgøres med en fangline.
- Huller i for- og agterdæk reparerer med gaffatape. Mindre huller eller revner i et bord kan også tapes sammen med gaffatape.

Reparationer

Revnen er lokaliseret.

Revnen dækkes med pap, træstykke eller cykelslange.

Træstykket dækkes med gaffatape i kanterne.

Der foretages en total tiltapening.

Tilsvarende tiltapening foretages indvendig i båden.

3.11

Båden på land

Korrekt løft, husk at båden kun må løftes i sidelangremmen eller for og agter under kølen.

Når båden skal forlades sættes den på land. Båden skal sættes så langt op på land (den grønne kant), at vandet ikke kan nå båden ved højvande.

Alt løsøre skal pakkes ned i for- og agterrummene.

(Stander, flag, redningsveste, bådshage, roret, evt. sæder og spændholdt).

Bundpropper skal være taget ud, så evt. regnvand kan komme ud.

Skal roerne forlade båden i længere tid, vil det være en god ide at lægge en seddel med tilhørsforhold, klub, kontaktperson, by og evt. hvorfor roerne har forladt båden.

Båden skal understøttes ved for- og agter skottet, evt. med fenderne, båden må aldrig hvile på midten af kølen.

Husk at båden skal ligge et sted, hvor den ikke er til gene for andre.

3.12

Fælles udstyr

Styrmanden har også ansvaret for fællesudstyret, der bruges på turen.

Fællesudstyr kan være telt, gasbrænder eller trangia, gryder og pande, vanddunk, forbindingskasse, "skorpeskrin" proviantkassen, lille spejderspade.

Gasbrænder eller trangia, gryder og pande kontrolleres inden afgang.

Husk at defekt kogegrej og gasbrænder eller trangia kan være farligt, hvis det anvendes i teltet.

Inden turen kontrolleres teltet for skader og manglende pløkke og teltstænger. Det er en god ide at slå teltet op inden turen.

Vanddunk skal være rengjort inden turen og må aldrig anvendes til opbevaring af giftige væsker (benzin, sprit el.lign.)

Ligeledes bør vanddunken ikke bruges til at blande sukkerholdige drikke, da mug nemt dannes bagefter.

Vanddunken er ikke til at sidde på, da de fleste typer ikke kan klare belastningen i længere tid.

Husk at vanddunke skal betragtes som en del af sikkerhedsudstyret, idet mangel på drikkevand en steghed sommerdag kan være livstruende i tilfælde af hedeslag, solstik mv.

Forbindskassen skal kontrolleres for indhold. Vær opmærksom på, at der kan være noget i forbindingskassen med begrænset holdbarhed. Undersøg også selve forbindingskassen for brud og skader, da den skal være vandtæt. Anbring eventuelt en ikke tæt kasse i en solid plasticpose.

3.13

Hjemkomst

Båd og bundbrædder skal rengøres, spules og tørres af, båden skal sættes på plads i bådhallen, for- og agterluger og inspektionsluge skal være åbne, når båden står i bådhallen, træårer skal rengøres for årefedt og lægges/hænges på plads.

Telt og redningsveste skal hænges til tørre.

Eventuelle skader skal repareres med det samme. Kan det ikke lade sig gøre, skal skaden indberettes efter klubbens regler.

Er der brugt noget af indholdet i værktøjskassen, reservedelsbeholdninger eller forbindingskassen, skal det suppleres op efter hjemkomsten.

